

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Sanctissimæ Virgini Theresiæ, Clarissimi Carmelitarum Discalceatorum
Ordinis Parenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

SANCTISSIMÆ
VIRGINI
THERESIÆ,
GLARISSIMI
CARMELITARUM
DISCALCEATORVM
ORDINIS PARENTI.

NON debui inter mortales, quorum gratia studiumq; savendi exiguis ter-
ra limitibus definitur, nihilq; in superos potest, D. Thomæ Aquinatis
Theologiam traditurus, patrocinium querere; & sanctissimo viro, cui
sapientia supra humanam, nomen Angeli meruit, injuriam facerem; si
Mocenati infra ejus magnitudinem & felicitatem posito supplicarem,
vel ejus partes defendendas committerem. Sed nec alteri inter Divos,
quàm Tibi, ô DIVA VIRGO THERESIA, clarissimi Carmelitarum
Discalceatorum instituti Parens, hoc opus nuncupare debui, cum non alteri
quàm Seraphice Virgini, Angelicum Doctorem Scholæ suæ causam com-
mendari, Discipulorum opera, studiorumq; fructus efferrî velle, existi-
mandum sit. Et sanè, cum purissimæ rationes sint, quæ hoc à me obsecrum postulare videntur, po-
stulant maxime; tum summa cum sanctitate conjunctæ sapientia in Virgine, cui nil mirum sup-
plicare Theologos, quæ jus aliquando sapientissimis viris dixit: tum deinde, sacri Ordinis Carmelita-
rum Discalceatorum præstantia, & ab incunabulis cum Ordine D. Dominici initium servatumq; fœ-
dus; ac demum grati animi sensus, quem palam & pari officio testari æquum sit, quod præstantissimi
Philosophi Complutenses, & Salmanticenses Theologi, non alteri quàm D. Thomæ sua opera, & la-
bores scholasticos nuncuparint. Sed quis unquam satis amplis laudibus infusam menti, ô DIVA
VIRGO, supra felicissimum ingenium & naturæ suas opes explicantis dona, gratiæ celiq; muneri-
bus cumulatisima, sapientiam commendet? Utinam præclarissimos in Cantica Canticorum com-
mentarios, quos amor tantorum arcanorum conscius scripserat, demissior de Teipsa existimatio,
Ecclesiæ fruendos non eripisset. Esset sanè, quo in admirationem omnium ingenia raperentur, &
celestes delicias anime in cellaria inducæ, inter purissimos sponsi amplexus, suspirantis & languentis
disceremus. Ecquis enim Dei animæq; casti connubij jura, dotes, delicias, verius scribere potuit eâ
Virgine, cujus vitam sacri Cantici partem non ultimam fuisse dixerim; cui duntaxat ea quorum
sensum gustumq; amoris secretorum non ignara, deliciarum particeps, sponsiq; sponsa perciperet,
scribenda erant: cum celestes spiritus divino igne ardens tumidumq; pectus sagittis configerent, &
parefacerent viam amoris: cum toties ut celestibus delitiis imponeretur modus, ipsa languens & ex-
hausta fragilitas corporis, & mortalitas postulabat, quæ tantam deliciarum vim & amoris impe-
tum non sustinebat. Sed hæc divini amoris & sacri Epithalamij arcanorum jactura, quæ scripseras,
& quæ vix nisi Catharinæ Senensis, Tibique pares anime caperent, compensata est utilioribus libris,
quos ut æterna pietatis & sapientie monumenta Ecclesiæ reliquisti. Sed quàm magnâ suppellectili ex-
ornandis animis, quàm instructo armamentario expugnandis demonibus, quàm munitissimâ arce
defendendo religioni, libris à Te editis Christianam Rempublicam locupletasti! Adeo colenda fo-
ven-

vendeq; pietati opportunus Ecclesia existimavit, ut votis publicis fideles efflagitare jufferit, Coelestis hujus doctrinae pabulo enutrir. Aequissimum sane Ecclesia consilium ac votum, quo nihil minus Seraphica Virgini, quam Doctore Angelico concessum est: cujus doctrina fideles iuibus, quae docuit intellectu conspicere, votis etiam publicis, Ecclesia filiorum salutis sollicita, postulare jubet. Merito equidem, cum nihil ultra deesse Ecclesia, nihil majus ad religionem tuendam, ad colendam pietatem, Doctore Angelici libri Theologici, & Seraphicae Virginis libri asceticis optandum videatur. Sed quid caelestium arcanorum, divinarum rerum, Theologiae infusa, non tam labore, quam amore comparata, sapientiae sponsum latere potuit? Cum caelestis ille nuncius, singulari beneficio pectori clavum infixit, non amoris solum, sed & sapientiae vitam parafecit, ut aperto & patenti sacris ignibus, divinis luminibus, felici vulnere saucia letaq; exclamare potueris: Clavus penetrans, clavis referans factus est mihi. Norunt sapientissimi Theologi Salmanticenses sapientiam Maris, quam grato animo, laureatam Magistram, in Angelicis enutritam gymnasiis, in aethereis eruditam Academiis, divinarum arcanorum mystam vocant; a qua de rebus difficilissimis, si quas Theologia habeat, Angelorum locutione & illuminatione, quibus invicem, vel inferioribus suos conceptus mentem, aperunt, plurima didicerunt. Novit & ille piissimus, & juxta doctissimus Theologiae Professor, qui superioribus annis, Massiliae in Gallia Narbonensi, Theobis publicis, difficilissimas de Gratia quaestiones, ex scriptis, juxtaq; mentem D. Augustini, D. Thomae & sanctissimae Parentis Theresiae, cum omnium admiratione & plausu propugnavit. Sed quid his diutius immoror, nec ad culmen gloriae, quo me Theresia vocat contendo? Quid majus unquam vidit stupens orbis, & miraculo propius; Virginem sanctissimam, amplissimi Ordinis effectam Parentem, quae viris jus diceret, cui viri obsequerentur? Dixerim Te verius, o DIVA VIRGO, quam Saram illam, cui Abraham parere jubetur, veterem soluisse sententiam, & impostam Evae penam, sexusq; conditionem, aut dedecus depulisse. Te viri matrem, Te viri Magistram agnoscunt; cui parere sibi honori tribuant, & cui mihi audire videor nedum mortales, sed & caelites, tum rei magnitudine, tum novitate provocatos, ita inclamare: Veni Eva jam Sara, de qua dicatur, viro, audi Sarai uxorem tuam: sis Tu licet viro subdita, quia esse Te deceat, cito tamen solvisti sententiam, ut Te vir audire aubeatur. Dixerim Te Deboram sapientia, & imperio in viros judicandiq; potestate percelebrem, quae viros hortata, erectoq; vexillo, virilis animi dignissime fortitudinis exempla demonstravit. Nunquam magis in oraculi modum, quam de Te dici illud potuit: Multi antea iudices in Israel, sed nulla ante Te Judex femina. Quid memorem heroas Ecclesia, Divos Basilium, Augustinum, Benedictum, Dominicum, Franciscum: qui primi arenas ingressi, incertum an milites, an duces, plus fortitudine quam prudentia valuerint? Multi equidem iudices in Israel, sed nulla ante Te, o DIVA VIRGO, judex femina, quae viris exemplum fortitudinis esse potuerit, quae belli suscipiendi in castris Domini, prima vexillum tulerit, docueritq; viros arma tractare. Nihil est quod Synagoga Ecclesia invideat: Theresiam vidit, altiori spiritu, melioribus factis, & in graviore certamine, hortari viros, & in hostes accendere. Putares revocatis temporum vicibus,

ut Debora quondam

Alcimus
Avirus
Vicennensis ad
forem.

Duceret instruetas post fortia classica turmas,
 Et mulier sumpto praecederet agmina signo,
 Mirantes hortata viros: quos ipsa ferocem,
 Exemplo, verboq; movens, accendit in hostem.

Judic. 4.

Ambr. l.
de Viduis.

Invenit quidem Theresiam Ioannes a Cruce, vir sanctitate & doctrina vicinus, & primus duxque futurus, nisi Theresia prima esset. Sed velut alterum Barac dixerim datum Theresiae, quam sequeretur, non quam duceret: & mihi Theresiam audire videor, ingenti animo jura dantem, primasque ferentem, non reputabitur tibi victoria haec, sed in manu mulieris tradetur. Una enim Theresia est, quae totam victoriam laudem reportavit, sub cujus vexillis ceteri milites, dato sacramento, ejusq; fortitudine accensi pugnare: haec una femina judicavit, femina disposuit, femina prophetauit, femina triumphavit, & praeliaribus intermixta copiis, imperio viros locuit militare femineo. Sed quid Te, o DIVA THERESIA, cum illustribus veteris testamenti feminis confero, quibus nihil felicius contigit, quam ut egregis licet virtutibus, obscuris tamen velut umbris, le vibula, figuris, illustriora quae a Te gerenda erant, & quibus parabant hominum fides, facinora significarent. Nihil ultra verum dicam, si Te cum Elia sanctissimo vate, & Carmeli incolam, quem parentem agnoscebas, contulero, & brevi hoc discrimine, ab illo, a Te Carmelitis beneficia collata distinxero: dedit ille nomen, sed Tu dedisti salutem. Hoc Adamum inter & Noemum intercedere discrimen de Patribus quidam egregie animadvertit: Adamus primus hominum parens, summamq; rerum potitus, velut in exercituum potestatis, & juris, specimenq; sapientiae, quae valebat, noscebatq; rerum virtutes, & officia, animalibus nomina imposuit: verum honoratior dominus Noemus, quia animalia a naufragio erepta, navi, quae pereuntis orbis reliquias ferebat, reperando & replendo iterum mundo servavit. Dedit ille nomen, Adamus scilicet, inquit Basilius Seleucensis, Noemum allocutus, sed tu dedisti salutem. Atqui & eadem collatio, idemq; discrimen beneficiorum, quae a Te, o DIVA THERESIA, & a sanctissimo Vate Discipuli Carmelinae, utroq; parente felices perceperant. Dedit Carmeli incola Elias nomen: amplissimum sane, quodque in memoriam revocat antiquissimum illud legis veteris institutum, quod unicum a Synagoga in Ecclesiam transit, hominum non tam Eremitarum, quam Prophetarum, in Carmelo degentium: non procul a Nazareth urbe percelebri, quae Christus & Diva parens incolebant; ut verosimillimum sit

Elia

Ecclesiam; is erat Pius V. cui parem à pluribus seculis Roma non viderat, & cuius breviorum quam res Ecclesie postulassent, vitam etiamnum fuisse dolet. Sed quis unquam Carmelitarum institutioni impensius favit, perfectis sapientissimis viris, qui novum & nascentis institutum, quod multorum invidia petebat, summam potestate defenderent? Quin etiam tantam Tui admirationem tenebatur, ea Te benevolentiam, quam summam virtutis similitudo conciliaverat, prosequeretur; ut è terris caelos commigraturus, hoc sibi deesse noluerit, ut ad metam ad quam celerrimo gradu contendebas, suis adhortationibus incitaret, & novae institutioni promovendae, operam quam plurimam ferre poterat caelis inter Divos receptus, polliceretur. Vnum tamen deesse videri potuit ad cumulatam familiae Dominicanae gloriam; qui è etate Hispanias, & Ecclesiam omnem illustrabat, Ludovicum Granatensem, sui Ordinis egregium ornamentum, eodem loci Tecum degisse: Hic enim Tibi pro ceteris unus ad depellendos etiam doctiorum hominum timores, & incompósitos vulgumores sedandos satis fuisse: nec dubium quin unum ceteris anteposisses, cui propensum adeo animum, quem à Te eximia viri in pertractandis Religionis sabutisq; rebus peritia, ac virtus promeruerant, ita testatum voluisti; ut transmissa ad eum Epistola dixeris, inter plurimos qui ipsum ex animo colerent & amarent, Te unam esse: atque huius liberos astrictos, quos tanto emolumento, tantam voluptate perlegebas, ita pene impatiens desiderium excitasse ipsum de facie noscendi, ut ipsum aditura nulli labori pepercisses, nisi sexus ratioq; vivendi Virginis Deo sacra vetuissent. Verum nihil ea etiam parte, aut Dominicanorum gloria, aut Tuis votis deperit; cum non defuerint viri sapientissimi, qui Granatensis desiderium levarent, & quas ab ipsa partes exegisses, implerent. Primus inter eos qui Te propius & intimius norunt, suamq; operam contulerunt, is fuit Petrus Ibagues, vir summæ eruditionis, qui cum primum sacræ exomologese excepta ingentia dona, quibus Te Deus cumulabat agnovisset; suavit, & quæ Tibi à confessionibus, auctoritate valebat, iussit ut integram vitam seriem, & ex ordine, caelestia dona, & que legimus miracula scriberes. Sed quam amplissimam mercedem officiorum qua Tibi exhibuerat, seu in construendis sacrarum Virginum adibus, seu in elevandis & amolendis gravibus impedimentis, quibus hominum invidia, furorq; damnum, divinum opus retardabant, consecutus est! Refers visam à Te sanctissimam Virginem parentem, qua ipsum veste candidissima indueret, tanquam donativo & premio, quod in construendâ D. Iosephi Monasterio suam operam contulisset, quæ veste velut caelesti symbolo & sacræ oppugnatione, reliquam vitam partem summam innocentiam transcendendam, omni lethali culpa immunem promitteret, & conferret. Sed quid de Dominico Banne dicam, minus suis scriptis, quam tua commendatione claro: qui nulli unquam in Tuis ceptis promovendis, affectu, obsequio, & laboribus cessit: & quo non alterum forsitan majori vicissim affectu prosecuta es, & dum in humanis ageres coluisti? Is est quem unum penè ex omnibus, amplissimo titulo & Patris & Domini appellatus: cui tantam necessitudine, & animi consensione iungebaris, ut hanc exactissimam amicitiam legem tibi positam scriberes, quod ipse vellet Tibi probari, quod nollet displicere, & quadam veluti incantatione in eius consilia mentemque rapi, nec posse diffidere. Quam Te debuit post hæc, ne se tanto federe, tanta huius amicitiae felicitate indignum probaret, studio colere? Nulli labori parcebat; nullo periculo terrebarur: hic, cum aliquando commotum vulgus ad prime domus, qua sacris virginibus parabatur, fundamenta convellenda penè factus furor armasset, in mediam turbam irruit, & auctoritate qua plurimum valebat, ac eloquentissima oratione turbulentorum hominum audaciam impetumq; repressit: quod tanti Notarum in Epistolas Divæ Virginis auctori visum est, cum ex ea domus erectione, que ceteris forma futura erat, aliarum adium fors fortunatq; penderet, ut scripserit, (quod ne sibi quisquam nostrum tribueret, ipsa modesta animi, nihil de se altius, tacitis etiam meritis laudibus jactantis, vetabat:) vix à solium ratione, magnam ex parte Familiae Dominicane novam Carmelitarum Discealatorum institutionem deberi. Præterea ceteros, quos in huius Carmeli historia cum laudibus referunt, & quos nihil sigillatim opus referre; cum, licet alioquin scientia, & pietate, ceterisq; dotibus clari, nihil majus habeant, & una re pares sint, quod non inutilem suis laboribus, suis studiis Tibi operam contulerunt. Et sane quoties de Te ò DIVA VIRGO THERESIA, agitur, ubiq; Dominicani occurrunt, aut sese ultro offerunt, aut non invitati vocantur. Si à sacro questum officio viri deligendi sint, qui de Theresia Virginis scriptis iudicium ferant: Dominicus Bannes tota Hispania, totoq; orbe celebris, & Ferdinandus de Castello, Regia Conciombus, deliguntur, singulari, inquit historia Carmeli, numinis providentiâ, ne in Divæ Virginis defensione unquam Dominici deessent. Si à D. Virgine libri scribendi sint: author est Petrus Ibagues ut sue vite seriem scribat; Garcias Toletanus, vir cum paucis nobilitate, doctrinâ, pietate, & rerum experientia componendus, ut scriptam capitibus distinguat: Dominicus Bannes, ut Tractatum de perfectione consequenda edat. Si Commissarii novæ institutionis monasteria visitandi causâ perficiendi sint: pralaudatus Garcias Toletanus, ipsiq; non impar Ioannes de las Cuenas proficiuntur. Sed parum erat allaborare Dominicanos, totisq; viribus amantissimus Theresia Discipulus operam impendere: noluit D. Dominicus Patris suas partes deesse, & ne cui dubium foret, huic Provinciae suorum filiorum gerenda incumbere, luculento miraculo comprobavit. Quoties hi, qui Tibi jam, ò DIVA VIRGO, parebant, & novam institutionem omnibus artibus, totisq; studiis promovebant, Commissarii à Rege destinatos convenirent: aderat egregia forma catus, qualem in insignibus D. Parentis Dominici pingunt, & qui colore ipsius Ordinis habitum referret: hic parvis motibus, & ad blandiendum compositis, euntibus præibat, & versâ identidem facie veluti vocaturus, viam quæ ituri erant demonstrabat. Quis post hæc, futurus est Dominicanorum sensus, quorum parens D. Dominicus, partitis inter suos tuosq; curis, quæcumq; ad Te spectant, ad se etiam pertinere, eorum sollicitum esse miraculis comprobavit. Pergunt Te colere, ò DIVA VIRGO, affectu

Histor.
Carm.
parte 2.
lib 2.
cap 1.

D. Theresia Epist. 12.
ad Lud.
Granat.

Vide D. Theresia Epist. 15
ad Petrum Ibagues.
D. Theresia ref. suæ vitæ c. 38

Author notar. in Epist. 16.
D. Theresia.
D. Theresia Ep. 16.
ad Banne.

Author notar. in Epist. 16.
D. Theresia.

Historia Carm.
disceal.
parte 2.
lib 6. c. 9.

affectu & passione seror: & inter Divos receptam, non in Hispaniis solum, sed & in Galliis, & qua late in
 orbe patet Dominicanorum Familia, Te laudibus celebrat, & suo etiam jure debitum patrocinium re-
 poscit. Pergunt enim tot obsequis olim se vire factus; atque hujus operis nuncupationem, confirmati
 iterum & nunquam solvendi fœderis argumentum esse volo. Et sane hoc amicitia demonstrande ge-
 nere tuos prœvixisse fateor, & pene invideo: cum & Complutenses Philosophi, & Theologi Salmanticensi-
 ses, suos labores Theologicos non alteri quam D. Thomae consecrarint. Hec inter nos studia obsequendi
 servere decet; certari vicissim officiis; & Carmelitas D. Thomae Angelico, & Dominicanos D. There-
 sia Seraphica supplicare. Atque hoc etiam obsequium Tibi à nobis vendicasti; noluit enim tuos alibi,
 quam in D. Thomae doctrinam haurire. Sed quam magnorum virorum accessione Scholam ipsius illu-
 strasti. Quot enim & quam egregii Theologi, quorum operam nobis emuli invideant, in D. Thomae illu-
 strando sudarunt! Quamprimum in nostram Scholam ingressi sunt, ceperuntq; D. Thomam & au-
 dire & defendere; non habuit Angelicus Doctor fortiores pugiles, nec acriores vindices adversarii per-
 ferunt. Quam laudis consecuti sunt in eo scribendi genere Complutenses Philosophi, quibus non
 alii puriorem D. Thomae doctrinam tradiderunt, quos elegisse ipse D. Thomas ut fidelissimos interpretes
 quorum ore scriptisque suam mentem, & reconditos sensus ceteris patefaceret, videri possit? Quid de
 Salmanticensibus Theologis dicam; quibus vix ullum S. Thomae emulum ingenio, diligentia, soliditate
 parum reperire potuisset; & ne quid præteream, quos suam Scholam instituere, seq; sequenda sententia
 auctores constituere potuisse non dubitaverim, nisi præeuntem Angelicum Praeceptorem sequi, & sua
 parentis iustis astrictis, & sua erga D. Thomam reverentia sponte adducti, maluissent? Sed quid de Phi-
 lippo à sanctissima Trinitate dicam, viro suo gradu dignissimo, & ad supremum Congregationis Italicae
 regimen evecto, in quo pietas & scientia decertent, dubium quæ palmam ferat: & cui, editis Philosophia,
 utraque Theologia, Scholastica & Mystica, Historia, aliisque cædro dignis operibus, unus scribendarum
 rerum finis, quæ virum religiosum deceant, finem scribendi fecisse videatur? Sed quid de ejus decessore,
 Dominico à sanctissima Trinitate, viro pietatis eximia, ingenioq; felicissimi, qui hujus ætatis scriptores
 omnes provocare possit, insigni opere, cui potiori jure Bibliotheca titulum fecerit, quam Diodorus ille,
 qui apud Græcos nugari desit & Bibliothecæ historiam suam inscripsit, cum Bibliothecæ integras To-
 mis septem exhaustisse dixeris, quibus Theologia omni quæ hæc patet, Scholastica, Theica, Polemica, Me-
 thodica, Symbolica, Mystica, comprehensa, nihil ceteris in re Theologica reliquum fecit: Sed quid de Bla-
 sio à Conceptione, qui unam duntaxat Metaphysicam, & brevem Ethicem scribere visus est, ut alia-
 rum partium desiderium excitaret, & ostenderet quid in augenda & illustranda litterarum republica
 potuisset, nisi solitudinis amor virum religiosum à scribendo retraxisset: Prætereo ceteros qui tantum
 in illustrando D. Thomae laborarunt, ut non iis minus quam ceteris discipulis quos ejusdem instituti
 cum suo Magistro professio ad ejus defensionem provocat, spes omnes suæ doctrinæ defendenda deman-
 dasse credatur: & qui in ejus Schola, sola antiquitate inferiores, nihil ceteris eruditione, & in Magi-
 strum observantia majus concedant. Væ enim injuriosus essem & male mererer de præclarissima Familia,
 magnamque partem gloria instaurati Carmeli silerem, si clarissima hujus instituti & Theologie Mysti-
 cae lumina præterirem, Ioannem à Cruce, & alterum Ioannem à Iesu Maria, nulli nisi Tibi, o DIVA
 VIRGO, celestium rerum cognitione, amore comparatâ, inferiores; & qui jacturam commentario-
 rum quos in sacrum Epithalamii canticum scripseras, maximo Christianæ religionis & pietatis emolu-
 mento repararunt, scriptis commentariis, quibus spem Annem divinius explanandi cælestes delicias
 animæ ad sponsæ divini Verbi dignitatem evecta, ceteris abstulerunt. Sed quid de Theologia Mystica
 scribendum supersit post luculentissimæ operæ à Ioanne à Cruce, ascensum in Montem Carmeli, obscuram
 noctem, amoris flammam, quibus reper Ludovicus à sancta Theresia, vir eximia pietatis & paræ erudi-
 tionis, qui in virtute scientiam ministrat, luculentam de unione Dei cum anima tractationem
 adjuvit. His duntaxat similia sunt, cæteraque ejusdem argumenti longè superant, quæ alter Ioannes à
 Iesu Maria scripsit, Theologiam Mysticam, Epistolam Christi ad hominem, artem Deum amandi. Non
 dubitabo hæc clarissima Carmelitarum discalceatorum instituti lumina inter etiam nostra Schola or-
 namenta reponere: neque enim erit unquam, ut sanctissima Familie domestici, apud nos extranei ha-
 beantur: adeo jus in nostram Scholam D. Parentis Theresie Familia sibi vendicat, & in violabile
 utriusque instituti fœdus, junctis munia charitate animis, utriusque gloriam & communem & indi-
 viduam efficit. Et sane si Theologie Mystice tractatio nostris pene intacta fuit, Carmelitis discalceatis
 relinquatur, quos expectasse videdamur, ut tantorum virorum ore D. Thomam Mysticam Theolo-
 giam edocentem audiremus. Sed hæc omnium, o DIVA VIRGO THERESIA, tuorum filiorum ope-
 ra, & in D. Thomae illustrando suscepti labores, tua sunt & singularia in nos collata beneficia: & mihi
 audire videor Angelicum Aquinatem nolle alteri quam Seraphicæ Virgini hoc opus nuncupari, velut in
 argumentum grati animi quod tantorum virorum accessione, Scholam ipsius auxeris & illustraris. Igi-
 tur Magistro obtempero, atque hoc quaecumque opus Theologicum Tibi, o DIVA VIRGO THERESIA,
 clarissimi Carmelitarum discalceatorum instituti sanctissima Parens suppliciter offero: tum ut
 longam, & si faveras, apud posteros duraturam, tuarum virtutum & sapientie commendationem:
 tum ut novam tuæ cum nostra Familia antiqui fœderis confirmationem: tum ut grati animi ob Com-
 plutensem & Salmanticensem in D. Thomam congestas laudes, collatæque studia, restificationem. At-
 que utinam hanc laboris mei mercedem referam, ut intelligas, & quæ mei libri spargentur, totique orbi
 palam faciam; quam tuas virtutes cum ipse tum Dominicani omnes suspiciant, quo Te affectu colant,
 quæ Te veneratione prosequantur.

Plinius
 in Præf.
 ad hist.
 naturæ.

2. Pet. ii.